Gemeente Gorinchem

Informatiebrief van het college - nummer Z/23/753963 D-865254

Gorinchem, 6 juni 2023

Onderwerp: Wensen en bedenkingen B&W bij Initiatiefvoorstel 'Raadsagenda; Onderwerp De Nieuwe Doelen en bibliotheek' .

Geachte leden van de raad,

Op 17 mei jl. heeft het college het initiatiefvoorstel '*Raadsagenda; Onderwerp De Nieuwe Doelen en bibliotheek*' met kenmerk Z 753963/D 863775 ontvangen. Conform artikel 47 van uw reglement van orde maakt het college gebruik van de mogelijkheid om hier wensen en bedenkingen op te uiten. In deze raadsinformatiebrief uiten wij onze wensen en bedenkingen bij het initiatiefvoorstel in de vorm van aandachtspunten die wij zien bij de uitwerking van het initiatiefvoorstel. Niet perse voor of tegen een bepaalde aanpak, maar om met elkaar tot een heldere, uitvoerbare opdracht en uiteindelijk besluitvorming te komen.

Het college is verheugd te zien dat uw raad voortvarend aan de slag is gegaan om in gezamenlijkheid toe te werken naar besluitvorming over twee belangrijke culturele functies in onze stad: de bibliotheek en De Nieuwe Doelen. Beiden dossiers vragen om duidelijkheid. Het college deelt met u de wens om een besluit te nemen over de vraag welke toekomst er is voor De Nieuwe Doelen en hoe de huisvesting van de bibliotheek zich daartoe verhoudt.

De grote lijn achter uw initiatiefvoorstel sluit dan ook goed aan bij het door het college in gang gezette proces om te komen tot een besluit in deze lang lopende dossiers. Wel ziet het college enkele aandachtspunten in de uitwerking van het initiatiefvoorstel. Het college stelt u voor om deze aandachtspunten te betrekken bij de reeds geplande B&A over het procesvoorstel toekomstperspectief De Nieuwe Doelen op 15 juni aanstaande. Om uitvoering te kunnen geven aan uw raadsvoorstel wil het college enkele aandachtspunten benoemen. Hierna geven wij puntsgewijs per voorgenomen beslispunt in het initiatiefvoorstel een reactie.

1. Uiterlijk op 1 juli 2024 een definitief Go/no-Go is in de nu voorgestelde opzet ambitieus, maar lijkt onder voorwaarden haalbaar.
   Het college wil met u graag tempo maken in het verschaffen van duidelijkheid aan de stad, bezoekers en gebruikers. Echter het wel of niet voorleggen van een doordacht raadsvoorstel vóór 1 juli 2024 is mede afhankelijk van de haalbaarheid binnen de politieke kaderstelling (geld, tijd, ambitie) door uw raad. Niet uit te sluiten is namelijk dat een politiek en maatschappelijk gesprek over de inhoudelijke ambities, de financiële gevolgen of wensen van beoogde gebruikers (zoals gezelschappen of bibliotheek) leiden tot een extra tussenstap met uw raad over de effecten daarvan. En daarmee tot een langere doorlooptijd, maar mogelijk wel meer draagvlak en een grotere kans van slagen.

2. De term business case laat ruimte voor interpretatie of verschillende verwachtingen. Het college is in elk geval voornemens om in de uitwerking van haar procesvoorstel toekomstperspectief De Nieuwe Doelen (en bibliotheek) na de zomer enkele varianten voor de invulling van de locatie en functie te beschouwen.
   Het college ziet het voor zich dat als 'business case' meer grofmazig de kosten, kansen en belemmeringen per variant worden opgesomd, inclusief een inschatting van de invloed op

kans van slagen of belangrijkste risico's. Zodat u straks een goed vergelijk kan maken ten opzichte van het alternatief en deze afweging bij een debat kan betrekken over wenselijkheid of randvoorwaarden.

3. Duurzaam beheer moeten wij met elkaar nader definiëren.
   Het college ziet duurzaam beheer als een maatschappelijk- en financieel toekomstbestendige invulling van de podiumfunctie. Waarbij het college graag 'total cost of ownership' als basis voor de besluitvorming zou willen hanteren om ook echt langjarige zekerheid te krijgen.
   Het model van beheer is wat het college betreft een afgeleide van de keuze op inhoud. En die keuze hangt weer sterk samen met de beoogde gebruiker, de inrichting van het gebouw, de te maken kosten, de eigendomssituatie, de risico's etc.
   Wij kunnen u na de zomer in de uitwerking van ons voorstel nader informeren over gangbare beheermodellen en de algemene voor- en nadelen daarvan. Vóór 1 juli 2023 is te kort dag om dit nog in het gevraagde voorstel op te nemen.

4. Multifunctionaliteit geniet ook wat het college betreft de voorkeur. De mate waarin daar mogelijkheden liggen willen wij onderzoeken. Er is namelijk een zekere samenhang tussen de mate van multifunctionaliteit, de inhoudelijk ambities, bouw- en exploitatiekosten en het te kiezen beheermodel. Met andere woorden: meer multifunctionaliteit kan prijsopdrijvend werken, juist exploitatievoordelen bieden of de mogelijkheden voor specifieke groepen inperken of verruimen. Een afweging daarbij moet uiteindelijk een plaats krijgen in de besluitvorming in uw raad.

5. Het uitgangspunt voor Gorinchem, een stad met regiofunctie, zou inderdaad een voorziening moeten zijn die primair is gericht op de lokale en regionale bezoekers/gebruikers. Waarbij bovenregionale gebruikers (zoals incidenteel een 'grote naam') ook welkom kunnen zijn. Dit zal mede afhankelijk zijn van het te kiezen beheermodel.

6. Het aantal stoelen is afhankelijk van de fysieke opzet van het gebouw en inhoudelijke ambities. Circa 300 tot 400 stoelen lijkt voor nu een reëel uitgangspunt. Echter dit moet ook worden bezien in de context van de bij punt 4 genoemde multifunctionaliteit, de fysieke mogelijkheden en het zwaartepunt in de exploitatie-opzet (zoals podiumkunst versus bibliotheek versus ruimtenverhuur).

7. Een koppeling met de bibliotheekfunctie is een interessante en zeker het verkennen waard. Om die reden is de bibliotheek als meekoppelkans benoemd in het collegeprogramma. De bibliotheek zien wij als een potentiële inhoudelijke partner in een multifunctioneel cultuurgebouw. Niet alleen als kostendrager voor de exploitatie van Haarstraat 64, maar ook als mogelijke versterking van een cultureel cluster.
   Hoewel wij deze gedachte dus onderschrijven, is dit niet solo door de gemeente te ontwikkelen. Bibliotheek AanZet is een zelfstandige stichting die in beginsel verantwoordelijk is voor haar eigen huisvesting en zal derhalve mee moeten willen werken in een nog uit te werken concept. Het is het verkennen waard of er inhoudelijke-, beheersmatige- of financiële synergievoordelen zijn bij een bibliotheekfunctie in combinatie met podiumfunctie/multifunctionele ruimten. Plus wat de impact is op de totale exploitatie van de locatie.

8. De ruimte voor inspraak die potentiële gebruikers, waaronder de bibliotheek, krijgen in het uitwerken van een concept moet vooraf helder zijn. Evenals de kaderstellende positie van uw

raad. Meer concreet: het uitwerken van een programma van eisen of gebruikerswensen heeft onvermijdelijk financiële gevolgen voor de bouw, exploitatie of de beheerskosten. Een concept uitwerken kan goed in samenspraak. Indien het tot een volgende stap komt moet het primaat voor het gemeentelijk deel bij raad en college liggen, het inhoudelijk deel van de gebruikers zoals de bibliotheek bij hun bestuur.

9. Participatie moet niet leiden tot 'lobby voor deelbelangen'. Er is de afgelopen jaren al het nodige aan maatschappelijk debat of gesprek geweest rond De Nieuwe Doelen. Het is sowieso wenselijk de geïnteresseerden uit de marktconsultatie destijds ('de uitvraag' uit 2021) te informeren over de stand van zaken en procesaanpak. Evenals bibliotheek AanZet als mogelijke inhoudelijke partner. Bij stakeholders denkt het college verder aan potentiële gebruikers zoals gezelschappen, scholen, cultuurmakers, festivals, maar ook belanghebbenden zoals omwonenden, Hartje Gorcum, Koninklijke Horeca, andere instanties of bedrijven met een podium of zaalverhuur.

10. Het in de begroting verwerken van de kosten vraagt eerst een inhoudelijke keuze om door te gaan en in welke vorm. Uiteraard rekent het college de financiële gevolgen van varianten of uitwerkingen door. Echter pas in een latere fase (realisatie) is meer te vertellen over de definitieve kosten. Niet alleen omdat dan pas duidelijk is of wat bedacht is ook kan, maar ook omdat kosten voor bijvoorbeeld bouw of exploitatie nu alleen kunnen worden geraamd op basis van kengetallen. Maar de definitieve kosten blijken altijd pas na aanbesteding van de bouw of exploitatie. Duidelijk is al wel dat de sterk gestegen marktprijzen in de bouw (zoals ook bij het IHP het geval was) gaan leiden tot een extra financiële claim, de vraag is alleen in welke mate. Voor renovatie of herhuisvesting van de bibliotheek is destijds bij de cultuurvisie geen budget opgenomen. Anderzijds komt in het geval van herhuisvesting van de bibliotheek een gemeentelijk pand vrij. Dit financiële effect kan nader worden uitgewerkt in de 'business case' die het college u wil voorleggen.

Tot slot. Het is raadzaam om bij een besluit over De Nieuwe Doelen en bibliotheek in het oog te houden dat de (sociaal-)culturele sector aan verandering onderhevig is en consumenten en inwoners nu en in de toekomst andere eisen stellen. Dit vraagt om een zo flexibel mogelijk gebouw qua gebruiksmogelijkheden, ook met oog op beheersing van de gemeentelijke risico's. Tevens is het zaak om als raad en college vooraf heldere, werkbare uitgangspunten vast te stellen en daar met elkaar over in gesprek te gaan. Iets waar het college graag toe bereid is.

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

